

його застосування повинно бути обґрунтованим і повинно враховувати можливі обмеження.

Застосування методу крос-аналізу в науковій роботі є досить перспективним та недостатньо вивченим, що потребує окремої статті, яка також дозволить навести конкретні приклади використання методу. Зараз ми надали загальний опис того, як саме метод крос-аналізу може бути застосований у наукових дослідженнях.

М. Демиденко

ПРОБЛЕМИ ІДЕНТИЧНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОСТКОЛОНІАЛЬНОГО ДИСКУРСУ НА ПРИКЛАДІ ФІЛЬМІВ АХТЕМА СЕІТАБЛАЄВА

М. Demydenko

IDENTITY PROBLEMS IN THE CONTEXT OF POST-COLONIAL DISCOURSE ON THE EXAMPLE OF AKHTEM SEITABLAIEV'S FILMS

Поняття «постколоніальний дискурс» виникло в контексті культурологічних досліджень, що стали здійснюватися в другій половині ХХ ст. Постколоніальний дискурс зосереджений на вивченні наслідків колоніалізму, його впливу на формування ідентичності та культурної свідомості народів, що підлягали колонізації.

Поняття ідентичності — ключове в дослідженні постколоніального дискурсу, оскільки саме воно є результатом взаємодії між колонізаторами та колонізованими. Ідентичність — це поняття, що описує внутрішній світ людини, її самосвідомість, здатність відрізнити себе від інших та розуміти себе як частину культурної спільноти. Це поняття активно досліджували такі вчені, як З. Фрейд, Е. Еріксон, Т. Кузьо та ін.

Ідентичність є складною проблемою в сучасному світі, особливо в контексті постколоніального дискурсу. Постколоніальна теорія ідентичності зазначає, що ідентичність формується в результаті культурних взаємодій, які відбуваються на різних рівнях, включаючи індивідуальний, соціальний та політичний. Проблеми ідентичності можуть бути відображені в культурному продукті, такому як фільм, які можуть слугувати як засіб відображення культурних конфліктів, а також допомагати в зміні стереотипів та уявлень про інші культури.

Колоніальне минуле відіграє важливу роль у формуванні сучасних культурних ідентичностей. Процеси деколонізації та визначення постколоніальної ідентичності викликали активні дискусії в різних сферах науки та культури.

Постколоніальний дискурс відображає зміну підходів до розуміння культурної різноманітності, колоніального впливу та відношень між колонізаторами й колонізованими. Він сприяє осмисленню процесів ідентичності, втрати і збереження культурних традицій, а також переосмисленню власного місця у світовій історії.

Проблеми ідентичності в рамках культурологічних досліджень та в контексті постколоніального дискурсу відображені в ряді фільмів відомого українського режисера Ахтема Сеїтаблаєва. Ці фільми — «Хайтарма», «Чужа молитва», «Захар Беркут», «Кіборги» — розглядають історичні події, які сталися в Україні, та їхній вплив на формування ідентичності.

У фільмі «Хайтарма» А. Сеїтаблаєв зображує трагічні події депортації кримських татар у 1944 р. Режисер підкреслює ідентичність кримських татар, їхнє страждання від насильницьких дій колоніальної влади, а також намагання зберегти власну культуру та історичну пам'ять.

Фільм «Чужа молитва» розкриває тему конфлікту між різними культурними ідентичностями та впливом колоніальної політики на міжетнічні відносини. Ця картина показує, як колоніальність зумовлює перетворення віросповідань та культурних традицій, відкриваючи при цьому процеси пошуку особистої й колективної ідентичності в рамках постколоніального світу.

Фільм «Захар Беркут» зосереджується на зіткненні двох різних культурних ідентичностей — галицьких гуцулів і монголо-татарського засідництва. Він демонструє, як відносини влади та підданих стають полем боротьби за власну ідентичність та свободу, а також за збереження національних традицій та цінностей.

«Кіборги» — фільм про сучасний конфлікт на Сході України, але його можна розглядати через призму постколоніального дискурсу, так як він відображає формування нової української національної ідентичності на фоні протистояння з впливом колоніального минулого. У цьому фільмі акцент робиться на значенні боротьби за свободу, солідарності та національного єднання в умовах зовнішніх викликів.

У всіх цих фільмах ідентичність розглядається як складна та неоднозначна проблема. Вони зображають зіткнення культур, вплив колоніальної політики на формування особистісної та колективної ідентичності, а також намагання осмислити й переосмислити власне місце у світовій історії та культурі.

Ідентичність може бути використана як засіб дискримінації та відчуження, але, в той же час, вона може бути важливим елементом культурної спадщини та національного самовизначення. У контексті постколоніального дискурсу ідентичність є ключовим питанням у боротьбі проти наслідків колоніального управління й відновлення культурної спадщини та національного самовизначення.

Приклади фільмів Ахтема Сеїтаблаєва демонструють, що ідентичність може бути проблемою, особливо в контексті постколоніального дискурсу. У фільмі «Хайтарма» ми бачимо конфлікт між двома культурами — кримськотатарською та українською, що викликає проблеми з ідентичністю та національним самовизначенням. У фільмі «Чужа молитва» показано, як багатоетнічна група людей відчуває відчуженість від своєї ідентичності в контексті політичних та соціальних змін. У фільмі «Захар Беркут» зображено, як війна та конфлікт між народами можуть знищувати культурну спадщину й національну ідентичність. У фільмі «Кіборги» продемонстровано, як українські та російські ідентичності зіткнулися в контексті війни на Сході України.

Проблема ідентичності є складною та багатогранною, а фільми Ахтема Сеїтаблаєва надають можливість зрозуміти цю проблему з різних аспектів. Їхня важливість полягає в тому, що вони показують: ідентичність може бути джерелом конфліктів та дискримінації, але водночас вона може стати важливим елементом культурної спадщини й національного самовизначення. Фільми допомагають зрозуміти, як зберегти та відновити культурну спадщину та національне самовизначення, а також як ідентичність доєднується до формування національної та глобальної ідентичності.

Підсумовуючи зазначимо: ідентичність є проблемою, яка має багато граней і важлива для культурного розвитку країн та народів. Фільми Ахтема Сеїтаблаєва, які звертають увагу на проблеми ідентичності в контексті постколоніального дискурсу, є важливим джерелом дослідження та розуміння цієї складної проблеми. Вони надають можливість переглянути проблему ідентичності з багатьох різних

точок зору та допомагають зрозуміти, як вона пов'язана з культурною спадщиною та національним самовизначенням. Таким чином, фільми Ахтема Сеїтаблаєва можуть бути використані в якості візуального матеріалу для вивчення проблеми ідентичності в рамках постколоніального дискурсу.

О. Демчук

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

О. Demchuk

MODERN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF CULTURE IN UKRAINE

Українська культура вражає своєю багатогранністю. Вона є унікальним симбіозом історичної спадщини та сучасного світобачення. Україна перебуває на етапі активного розвитку власної самоідентичності, що є відображенням суспільно-політичної ситуації в країні.

За останні роки культурні проекти зміцнили українську громадянську ідентичність, чіткіше прокреслили кордони України на картах світу та допомогли протистояти зусиллям Російської Федерації, яка використовувала ідентичність та історію як зброю проти України. Українці довели, що можуть виходити за рамки пострадянських культурних схем менеджменту й знаходити моделі співпраці між митцями, громадянським суспільством і державою, які базуються на західних моделях, а подекуди й творчо їх розвивати.

Небагато сфер суспільного життя в Україні були настільки успішними за останні роки, як культура — нові театральні постановки, фестивалі, що відроджують депресивні простори, виставки, нові художні та документальні фільми, які збирали повні зали й фестивальні призи — поштовх, наданий Євромайданом, привів до справжнього культурного вибуху.

Сучасна українська культура характеризується:

- гуманістичною спрямованістю;
- пріоритетом наукового пізнання світу, техногенним ставленням до природи як до засобу задоволення технічних, а не духовних потреб;
- мозаїчністю української культури;
- відмінністю культурної атмосфери столиці та провінції. Сучасна культура є відбитком інформаційного суспільства, отже, для моніторингу культурних процесів можуть залучатися ті, хто має більш повний доступ до джерел інформації;
- відсталістю вітчизняної культури в технологічній сфері;
- процесами глобалізації, що загрожують повним зникненням багатьох традиційних галузей української культури.

Культурні індустрії України переживають бум. Їх доля в економіці країни зростає. Підприємці, які працюють у цій галузі, підвищили свої професійні навички завдяки тренінгам на чолі з іноземними установами, такими як Британська Рада та Інститут Гете.

Зростає така галузь, як кіновиробництво. Мережа розширюється за рахунок креативних хабів, де перетинаються інтереси бізнесу, освітніх платформ, культури та інших сфер. У результаті змінюється сприйняття культури: воно більше не розглядається як розвага чи розкіш, без якої можна обійтися. Проте споживання